

og lignende. Og yderligere Garanti synes mig heller ikke der behøves, naar — vel at mærke — Staten har afgjort Haand i Hanke med Uddannelsens Enderesultat: Den afsluttende Prøve. Ja, hvis Eksamen, naar den henlægges til Seminarierne, ikke kunde ordnes saaledes, at Staten gennem en Censurkommission, overlegen saavel i juridisk Myndighed som i Tal og indre Kraft, fik en afgørende Hovedindflydelse paa den endelige Eksamen — Opgaver og Bedømmelse — saa kunde det være betænkeligt, at foretage dette Skridt. Men saaledes maatte Eksamen utvivlsomt kunne ordnes, om der end nok vilde være visse praktiske Vanskeligheder at overvinde. Og jeg er meget tilbøjelig til at tro, at der fra Statens som fra den offentlige Menings Side vilde kunne øves en meget virksom Kontrol med den private Uddannelse i det hele — og da for Resten med den offentlige Uddannelse ogsaa — netop ved at Seminarierne medvirkede ved Afslutningsprøven. En Lærestalts Mangler og uheldige Sider vilde ganske anderledes kunne holdes frem for Lyset, naar en Kommission aarlig gæstede Anstalten og delvis saa den i Arbejde, end som nu, hvor kun Produktet af denne Virksomhed ses og bedømmes, og det paa en Maade, der altid gør det muligt for Anstalten at skyde Skylden for et daarligt Resultat over paa Bedømmelsens Urigtighed.

Men unægtelig vil denne Ordning volde Vanskelighed for de saakaldte Privatisters Bedkommende. Men det er dog for meget at forlange, at faste, velordnede Lærestalter skulle indrette sig efter disses selvvalgte Stilling. Naar henjes til det forholdsvise store Antal af Lærestalter, der findes, synes det mig for øvrigt fuldt forsvareligt helt at udelukke Uddannelsen af Privatister ved at gøre Forberedelse paa et Seminarium til Betingelse for at kunne indstille sig til Eksamen. Vil man bibeholde Privatisterne, maatte de indstille sig til Eksamen ved Statsseminarierne, og saa lidt som der nu kræves nogen som helst Garanti for deres Uddannelse, en Garanti, som ganske vist ogsaa vanskelig vil kunne staves under en betryggende Form, saa lidt vil der herefter kunne findes anden Garanti for deres Duellighed end Underkastelsen af den af Staten fuldt kontrollerede Eksamen. For Resten skulde Privatisternes Tal nok formindstes i ganske overordentlig Grad, naar Eksamen først blev henlagt til Seminarierne.

Jeg tillader mig altsaa meget at anbefale, at man benytter den Stemning, der synes at være oppe for en Revision af Skolelærerexaminationsbestemmelserne saaledes, at man gør Skridtet fuldt ud — bort fra en Ordning, der har vist sig at medføre forfælske Ulemper, tilbage til den oprindelige Ordning, saaledes at de private Seminarier delagtiggøres i den samme Indretning, der tidligere ved Statsseminarierne viste sig god og hensigtsmæssig. Før man imidlertid ikke dette, saa — gentager jeg — er der ganske vist vundet noget — ikke i nogen nævneværdig Grad for Statsseminarierne, men for Læreruddannelsen i det hele — ved at forlange Dimissionsattest af alle, saa ingen paa egen Haand kan gaa op til Eksamen. Men afviser man ved denne lille Omkring, saa maa jeg meget tilraade, at man nøjes med et Vidnesbyrd, der i almindelige Udtryk blot udtaler, at den paagældende Elev dels fyldestør de Fordringer, der nævnes i Eksaminationsbestemmelsen (i Henjende til Alder, Sundhed, godt Forhold), dels maa anses for at være i Besiddelse af tilstrækkelig Kundskab og Færdighed til med Føje at kunne møde. At indføre en Slags Dobbelt-Eksamen med to Karakterrækker vil ikke blot være at paabyde et vidtløftigt Arbejde til temmelig liden Nytte, men vil ogsaa kunne medføre ubehagelige Følger — for Kommissionen som for Seminarierne — særlig i Tilfælde, hvor en større Differens i Opfattelse og Bedømmelse kommer til Orde.

2. Hvad dernæst det andet Spørgsmaal angaar, Spørgsmaalet om den Stilling Sagene Pædagogik og „Praktisk Færdighed“ bør have som Led i Eksaminationsordningen, da maa jeg paa det allerkræftigste fraraade at gaa ind paa et Forslag, der gaar ud paa at udsøndre disse Sag af Seminarieuddannelsen og henlægge dem til et senere Tidspunkt end den almindelige Prøve. Et saadant Forslags Gennemførelse vil berøve Seminarierne Bræget af at være Læreruddannelsesanstalter og gøre dem til rene Realskoler. Jeg tror ganske vist, at man undertiden er tilbøjelig til at overvurdere den Betydning, disse Sag have i Læreruddannelsen, men paa den anden Side vil jeg gerne til det yderste kæmpe imod, at disse Sag tages fra Seminarierne. Jeg tror, adskillige Seminarielærere i saa Fald vilde sige som jeg: Saa kunne vi ikke forsvare længere at medvirke ved Læreruddannelsen. Tværtimod: Der bør fra Statens Side gøres betydeligt mere ved Statsseminarierne særlig for den praktiske Side af Uddannelsen, end der nu gøres — ved at man gør de Dvelfesskoler, der findes ved Seminarierne, til Mønsterskoler, staffer dygtige Lærere til dem og saa sætter disse i Stand til at ofre Tid og Kraft i Seminariets Tjeneste —